BÀI GIẢNG: HÀNH TRÌNH ĐI ĐẾN ĐỘC LẬP DÂN TỘC Ở ĐÔNG NAM Á
CHUYÊN ĐỀ: QUÁ TRÌNH GIÀNH ĐỘC LẬP DÂN TỘC CỦA CÁC QUỐC GIA ĐÔNG NAM Á
MÔN: LỊCH SỬ 11
GIÁO VIÊN: THẦY NGUYỄN HOÀNG GIA PHÚC

MỤC TIÊU

✓ *Ôn tập kiến thức về nội dung Hành trình đi đến độc lập dân tộc ở Đông Nam Á.*

1. PHONG TRÀO ĐẤU TRANH CHỐNG THỰC DÂN XÂM LƯỢC Ở ĐÔNG NAM Á

a) Đông Nam Á hải đảo

***Ở In-đô-nê-xi-a**

Đấu tranh chống thực dân Hà Lan dưới sự lãnh đạo của các vương triều Hồi giáo.

Hoàng tử Đi-pô-nê-gô-rô tiến hành cuộc kháng chiến trên đảo Gia-va nhưng thất bại.

TK XVII → Đầu TK XIX

***Ở Phi-lip-pin**

Đấu tranh chống thực dân Tây Ban Nha bắt đầu

Phong trào đấu tranh của các vương quốc Hồi giáo => Tây Ban Nha chịu nhiều thiệt hại.

TK XVI → TK XVIII

b) Đông Nam Á lục địa

***Ở Mi-an-ma**

Kháng chiến chống thực dân Anh xâm lược diễn ra mạnh mẽ. ⇨ Năm 1885, Anh xâm chiếm toàn bộ Mi-an-ma.

***Ở Việt Nam**

Cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp diễn ra trong gần ba thập kỉ. ⇨ Quân Pháp chịu nhiều tổn thất nặng nề.

***Ở Cam-pu-chia**

Năm 1863, vua Nô-rô-đôm kí hiệp ước thừa nhận nền bảo hộ của Pháp. ⇨ Nhiều cuộc khởi nghĩa của nhân dân nổ ra

***Ở Lào**

Năm 1893, hiệp ước bảo hộ của Pháp ở Lào được kí kết. ⇨ Phong trào chống Pháp bùng nổ mạnh mẽ.

2. CÁC GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN CỦA CUỘC ĐẤU TRANH GIÀNH ĐỘC LẬP DÂN TỘC Ở ĐÔNG NAM Á

a) Giai đoạn 1: Từ cuối TK XIX – năm 1920

Phong trào chống thực dân:

- Đặc điểm: mang ý thức hệ phong kiến.
- Lãnh đạo: giai cấp phong kiến, nông dân.
- Địa điểm diễn ra: Việt Nam, Lào, Cam-pu-chia.

Phong trào giải phóng dân tộc

- Đặc điểm: theo xu hướng tư sản.
- Lãnh đạo: các trí thức cấp tiến.
- Địa điểm diễn ra: ở Phi-lip-pin, In-đô-nê-xi-a, Mi-an-ma.

b) Giai đoạn 2: Từ năm 1920 – năm 1945

Phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc phát triển theo 2 khuynh hướng → Tư sản / Vô sản ⇨ Đảng phái tiến bộ ra đời, lãnh đạo cuộc đấu tranh của nhân dân.

- Năm 1945: Nhân dân In-đô-nê-xi-a, Việt Nam, Lào,…tiến hành cách mạng giành độc lập dân tộc.

Tổng khởi nghĩa 19/8/1945 tại Hà Nội (Việt Nam)

Xu-các-nô đọc bản tuyên bố độc lập của In-đô-nê-xi-a vào 17/8/1945 tại Gia-các-ta

c) Giai đoạn 3: Từ năm 1945 – năm 1975

Quốc gia	Nội dung
Tại Phi-lip-pin, Mi-an-ma, Ma-lai-xi-a, In-đô-nê-xi-a	Diễn ra phong trào đấu tranh yêu cầu các nước thực dân phương Tây trao trả độc lập.
Tại bán đảo Đông Dương	Tiến hành cuộc kháng chiến chống xâm lược của Pháp và Mỹ đến năm 1975.

d) Nhận xét

- Trải qua các giai đoạn phát triển từ cuối thế XIX – nửa sau thế kỉ XX, xuất phát từ bối cảnh quốc tế, khu vực và điều kiện lịch sử cụ thể của từng nước, các nước Đông Nam Á đi đến độc lập dân tộc.
- Việt Nam, Lào, Cam-pu-chia (khu vực thuộc địa của Pháp) trải qua các cuộc kháng chiến trường kì, gian khổ để giải phóng dân tộc.
- Các nước khác ở Đông Nam Á (khu vực thuộc địa của Hà Lan, Anh, Mỹ) phải kết hợp đấu tranh với những cuộc đàm phán hòa bình kéo dài hàng thập kỉ đi đến cái đích chung là giành độc lập dân tộc và chủ quyền quốc gia.

3. THỜI KÌ TÁI THIẾT VÀ PHÁT TRIỂN SAU KHI GIÀNH ĐƯỢC ĐỘC LẬP

a) Những ảnh hưởng của chế độ thực dân

Đối với Đông Nam Á

***Về chính - trị xã hội:**

Chính sách "chia để trị" → *Hậu quả nặng nề và lâu dài* → Xung đột sắc tộc, tôn giáo, vùng miền gay gắt.

Chính sách "chia để trị" → *Hậu quả nặng nề và lâu dài* → Gây ra nhiều tranh chấp về biên giới, lãnh thổ giữa các quốc gia.

***Về kinh tế:**

- Hệ thống cơ sở hạ tầng nghèo nàn, lạc hậu.

- Phần lớn các nước trong khu vực biến thành nơi cung cấp nguyên liệu, thị trường tiêu thụ hàng hoà của phương Tây.

***Về văn hoá:**

- Áp đặt nền văn hoá nô dịch.

- Thi hành chính sách ngu dân.

- Hạn chế hoạt động giáo dục đối với nhân dân các nước thuộc địa.

Đối với Việt Nam

***Về chính trị - xã hội:**

- Chia ba kì với ba chế độ chính trị khác nhau.

- Tên nước Việt Nam bị xóa trên bản đồ thế giới.

- Lập ra nhiều xứ tự trị.

- Làm phức tạp các mối quan hệ vùng miền, tôn giáo, tộc người.

***Về kinh tế:**

- Áp đặt chính sách thuế khoá nặng nề.

- Độc quyền nhiều loại hàng hoá, dịch vụ.

=> Kinh tế què quặt, nghèo nàn, phụ thuộc vào chính quốc.

***Về văn hoá:**

- Thi hành chính sách ngu dân.

- Dùng thuốc phiện, rượu cồn để làm suy nhược nòi giống.

- Nhiều giá trị văn hóa truyền thống bị xói mòn.

- Tồn tại nhiều hủ tục phong kiến.

b) Quá trình tái thiết và phát triển

- Những năm 70 của TK XX: Nhóm các nước sáng lập ASEAN: thực hiện chiến lược công nghiệp hoá hướng tới xuất khẩu.

- Những năm 80 của TK XX:

+ Ba nước Đông Dương: bắt đầu đẩy mạnh phát triển kinh tế bằng cách từng bước chuyển đổi sang nền kinh tế thị trường.

+ Mi-an-ma:

- Những năm 60 của TK XX: quá trình tái thiết và phát triển gặp nhiều khó khăn.
- Từ năm 2011, một số chính sách cải cách kinh tế, chính trị tiến hành theo hướng dân chủ hoá.

+ Bru-nây:

- Thi hành nhiều chính sách nhằm thoát khỏi sự lệ thuộc vào nước Anh.
- Hệ thống pháp luật hiện đại được xác lập.

- Nền kinh tế độc lập từng bước phát triển.

+ Ti-mo Lét-xte

- Thi hành chính sách ổn định tình hình chính trị, kinh tế, xã hội.
- Xung đột phe nhóm, đảo chính quân sự tạo ra nhiều vấn đề bất ổn.

LUYỆN TẬP

Câu 1: Nội dung nào sau đây phản ánh đúng về phong trào đấu tranh của nhân dân In-đô-nê-xi-a chống lại sự xâm lược của thực dân Hà Lan?

A. Chủ trương bất bạo động, bất hợp tác.

B. Thực hiện cải cách dân chủ.

C. Tiến hành kháng chiến dưới sự lãnh đạo của các vương triều Hồi giáo.

D. Kết hợp kháng chiến và cải cách.

Câu 2: Những cuộc khởi nghĩa tiêu biểu của nhân dân Cam-pu-chia chống lại thực dân Pháp xâm lược là

A. Khởi nghĩa của hoàng thân Xi-vô-tha và A-cha-Xoa.

B. Khởi nghĩa của Hoàng thân Xi-vô-tha và Nô-rô-đôm.

C. Khởi nghĩa của hoàng thân Xi-vô-tha và Hôn-xê-ri-đan.

D. Khởi nghĩa của hoàng thân Xi-vô-tha và Đi-pô-nê-gô-rô.

Câu 3: Phong trào giải phóng dân tộc theo khuynh hướng tư sản ở các nước Đông Nam Á cuối thế kỉ XIX diễn ra sớm nhất ở những vùng nào?

A. Mi-an-ma, In-đô-nê-xi-a, Phi-lip-pin.

B. Mi-an-ma, In-đô-nê-xi-a, Việt Nam.

C. Mi-an-ma, In-đô-nê-xi-a, Lào.

D. Mi-an-ma, In-đô-nê-xi-a, Cam-pu-chia.

Câu 4: Điểm chung trong phong trào giải phóng dân tộc ở các nước Việt Nam, Lào, Cam-pu-chia cuối thế kỉ XIX là

A. Theo khuynh hướng tư sản.

B. Theo khuynh hướng vô sản.

C. Theo khuynh hướng phong kiến.

D. Từng bước giành thắng lợi.

Câu 5: Ngay sau khi quân Nhật đầu hàng Đồng minh năm 1945, những quốc gia nào ở Đông Nam Á đã tiến hành cách mạng giành lại được độc lập dân tộc?

A. Mi-an-ma, In-đô-nê-xi-a, Việt Nam.

B. Mi-an-ma, In-đô-nê-xi-a, Lào.

C. Việt Nam, In-đô-nê-xi-a, Lào.

D. Phi-lip-pin, In-đô-nê-xi-a, Lào.

Câu 6: Cho đoạn tư liệu sau:

Sau gần 150 năm là thuộc địa của Anh, Xin-ga-po chỉ là một hải cảng trung chuyển hàng hoá, nền kinh tế hoàn toàn phụ thuộc vào thị trường bên ngoài, tỉ lệ thất nghiệp tăng cao. Thủ tướng Lý Quang Diệu cho rằng: "Những gì mà người Xin-ga-po cần là sự trợ giúp tạo công ăn việc làm cho người lao động thông qua các ngành công nghiệp sản xuất chứ không phải là sự phụ thuộc vào những chuyến viện trợ liên tục. Chúng ta không thể sống bằng cái bắt đi ăn xin".

a) Thủ tướng Lý Quang Diệu đã khẳng định con đường phát triển của Xin-ga-po.

b) Những khó khăn của Xin-ga-po là hậu quả việc Anh áp dụng nông nghiệp độc canh.

c) Công nghiệp hóa, điện khí hóa là biện pháp duy nhất để giúp Xin-ga-po phát triển.

d) Xin-ga-po là bài học lớn cho các nước Đông Nam Á trong việc phát triển kinh tế.